

FESTIVAL DE CANNES
GRAND PRIX
2022

BLISKO

REŻYSERIA LUKAS DHONT

Scenariusze lekcji na godzinę wychowawczą
dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych

Autorka: Anna Równy

Szanowni Państwo

Przygotowaliśmy dla Państwa propozycje materiałów dydaktycznych do pracy z filmem „Blisko”. To niezwykle ważny film, który wpisuje się w dyskusje o przemocy rówieśniczej i odpowiedzialności za słowo (nie tylko w przestrzeni wirtualnej).

Os fabularna filmu oparta jest na historii dwóch trzynastolatków, których łączy głęboka przyjaźń i wspólne dorastanie. To wrażliwi, nieskalani presją społeczną chłopcy, którzy poza funkcjonującymi stereotypami nie wstydzą się okazywać sobie uczuć i emocji związanych z ich przyjacielską relacją. Sytuacja się zmienia, kiedy idą do nowej szkoły i stają się przedmiotem żartów i komentarzy związanych z ich emocjonalną bliskością. Jeden z chłopców, będąc pod presją rówieśników, odsuwa się od wieloletniego przyjaciela. Konsekwencją tego jest poczucie odrzucenia i osamotnienia drugiego, a w dalszym toku akcji, dramatyczna decyzja o samobójstwie. To wydarzenie, które w filmie paradoksalnie nie jest finałowym, ma swoją genezę w analizie psychologicznej chłopca, z której wynika, że był wysoko wrażliwym dzieckiem, ze skłonnościami do wycofywania się, samoizolacji, z pewnymi symptomami stanów depresyjnych. W filmie jednak łatwo odczytać, że odrzucenie przez przyjaciela i wcześniejsze żartobliwe komentarze rówieśników, mają decydujący wpływ na tę decyzję.

„Blisko” to również film o sile komunikacji i uważności na swoje i czyjeś emocje. Ich niewyrażanie może prowadzić do poważnych konsekwencji, dlatego umiejętność, nazywania, odróżniania i wyrażania emocji jest tak kluczowa w życiu emocjonalnym człowieka.

W naszych scenariuszach przypominamy o tym uczniom klas 7-8 szkoły podstawowej i uczniom szkół ponadpodstawowych. Zaplanowane godziny wychowawcze dla wspomnianych dwóch grup wiekowych dadzą Państwu możliwość przeprowadzenia lekcji, które być może nie tylko uchronią dzieci i młodzież przed tragicznymi skutkami pokazanymi w filmie, ale również przyczynią się do rozwoju ich kompetencji społeczno - emocjonalnych.

Załączone scenariusze lekcji skupiają się na analizie emocji, nazywaniu ich w filmie, ostatecznie skłaniając uczniów do refleksji na temat uważności na siebie i drugiego człowieka. Wykorzystane w materiałach metody opierają się na warsztacie psychologicznym (genogram, mapa emocji), dając wychowawcom wsparcie w postaci cennych narzędzi w okresie dojrzewania ich uczniów. Współtworzyłam te scenariusze z moją córką, studentką III roku psychologii, uwzględniając jej cenne uwagi pokoleniowe i obserwacje świata z perspektywy młodego człowieka.

Zachęcam Państwa do obejrzenia filmu i porozmawiania o nim z uczniami. To rodzaj wychowawczego wyzwania dla nauczyciela, ale będzie procentować tym, że uczniowie poczują się zauważeni z ich problemami, które często nie dotyczą bezpośrednio szkoły jako instytucji, ale rozgrywają się w szkole. Znajdźmy czas na „Blisko”.

Anna Równy

metodyk edukacji filmowej, trenerka edukacji filmowej

Oknem psychoterapeuty i pedagoga

Okres dorastania to często bardzo trudny czas w życiu człowieka. To czas burzliwych przemian, zarówno na poziomie fizjologicznym, psychologicznym, jak i społecznym.

Na poziomie fizjologicznym zmienia się struktura pracy mózgu, a największe zmiany dokonują się w obszarach odpowiedzialnych za regulację emocji i umiejętność interpretacji sytuacji społecznych, stąd często występująca nadmierna impulsywność i zmienność nastrojów.

Na poziomie psychologicznym następuje jedna z kluczowych zmian – dla młodych ludzi przestają być najważniejsi dorośli (najczęściej są to rodzice), a zaczynają być ważniejsi rówieśnicy i relacje z nimi.

Przejawia się to także na poziomie społecznym, kiedy wchodzenie w nowe środowiska rówieśnicze może być trudne i bardzo ważną rolę zaczyna odgrywać akceptacja rówieśników, a w związku z tym zwiększają się tendencje konformistyczne.

Młodzi ludzie często chcą być członkami grupy, które równocześnie oczekują od ich członków podporządkowania się zazwyczaj niepisanyemu regułom przynależności. Bycie innym jest czasem jednoznaczne z wykluczeniem z grupy, samotnością i oznaczeniem jako ktoś gorszy.

Te procesy najczęściej są nieuświadomione, a sygnały dotyczące norm grupowych i ich przekraczania mogą być delikatne, jak i bardzo mocne. W tych grupach następuje także proces hierarchizacji oraz walka o swoje miejsce i pozycję.

Równocześnie jest to proces indywidualny, który występuje u poszczególnych osób w różnym czasie i natężeniu, jest także zależny od poziomu wrażliwości poszczególnych osób. Często ten wewnętrzny proces odbywa się w samotności i mimo obecności kochających i uważnych dorosłych jest pełen cierpienia. Zwłaszcza dla osób, które są wrażliwe i cierpienie kierują przeciwko sobie.

Tomasz Kołodziejczyk

psychoterapeuta, pedagog
trener Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Anna Równy i Marta Równy

FILM | „BLISKO”

„Close”, Belgia/Holandia/Francja 2022, 105 min

reżyseria: Lukas Dhont

scenariusz: Angelo Tijssens, Lukas Dhont

obsada: Eden Dambrine, Gustav De Waele, Émilie Dequenne

Emocje – jak to łatwo powiedzieć.

Temat lekcji: Emocje – jak to łatwo powiedzieć.

Czas trwania lekcji: 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- ćwiczy rozpoznawanie i nazywanie emocji;
- doskonalą kompetencje emocjonalno – społeczne;
- wyraża swój stosunek do postaci, charakteryzuje i ocenia bohaterów;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl filmu;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do filmu;
- odnosi treści tekstów kultury do własnych doświadczeń i obserwacji świata.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- mapa emocji;
- „burza mózgów”;
- praca w parach;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Blisko”;
- karty pracy.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Blisko” w reżyserii Lukasa Dhonta. Przed lekcją (wyjściem do kina) nauczyciel przekazuje każdemu uczniowi **Kartę pracy nr 1**, prosząc o jej wypełnienie.

PRZEBIEG LEKCJI

WPROWADZENIE

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie prosi, aby wybrani uczniowie odczytali odpowiedzi z kart pracy i przedstawili wnioski dotyczące tego, w jaki sposób sytuacja oskarżenia / „zaatakowania” przez rówieśników wpłynęła na emocje Remiego i Leo oraz na ich przyjaźń. Następnie pyta uczniów: Dlaczego należy być odpowiedzialnym za swoje słowa? Pozwala uczniom na swobodne wypowiedzi. Kończy tę część lekcji nawiązaniem do sceny z filmu, w której rówieśnicy oceniają przyjaźń i głębokie więzi między Leo i Remim.

REALIZACJA TEMATU

Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili znane im emocje. Zwraca uwagę na to, żeby nie mylić emocji z uczuciami, przypomina więc, że emocje to reakcje i stany wrodzone, spontaniczne, natomiast uczucia rozwijają się stopniowo, pochodzą z naszej interpretacji wydarzeń i wrażeń.

Odpowiedzi: radość, strach, złość, smutek, wstręt, zaskoczenie.

Nauczyciel prosi uczniów o to, żeby zastanowili się, co można robić z emocjami („burza mózgów”). Może napisać to pytanie na tablicy i poprosić uczniów, żeby dopisywali swoje propozycje.

Przykładowe odpowiedzi: nazywać, wyrażać, uważniać przed kimś (np. „Wiesz, złość jest potrzebna w naszym życiu”), mierzyć (np. „Jak silna w skali 1-10 jest Twoja radość z tego osiągnięcia?”), normalizować (np. „Wiesz, w tej sytuacji mnie również byłoby smutno”) i inne [inspiracje za źródłem: nietylkopsycholog.pl].

Nauczyciel dzieli uczniów na 4-osobowe grupy i rozdaje **Kartę pracy nr 2**. Prosi o wypełnienie tabeli. Po 10 minutach przedstawiciele grup odczytują po jednym opisie kadru, a pozostałe grupy uzupełniają, weryfikują swoje zapisy. Jeśli pojawią się wątpliwości uczniów, to warto ich uspokoić, że są w wieku, w którym człowiek uczy się ciągle nazywać i rozumieć emocje swoje i innych.

PODSUMOWANIE TEMATU

Nauczyciel prosi uczniów, aby w dwuosobowych grupach porozmawiali o tym, z czym wychodzą z lekcji i o czym, według nich, jest film „Blisko”? Po 5 minutach prosi ochotników o podzielenie się swoimi refleksjami na forum.

Nauczyciel na koniec może podzielić się własnymi refleksjami z uczniami, dodać, że to m.in. film o odpowiedzialności za słowa i czyny oraz sile komunikacji i uważności na swoje i czyjeś emocje.

KARTY PRACY

Karta pracy nr 1

W trakcie oglądania filmu lub tuż po seansie odpowiedz na poniższe pytania, które pomogą w charakterystyce wewnętrznej **Remiego**.

1. Jak Remi zachowuje się na początku filmu? Co mówi, widzi, słyszy? Co myśli i co czuje?

---

2. Jak Remi reaguje na osądzenie ich relacji z przyjacielem przez rówieśników? Co mówi, czuje i co myśli?

---

3. Jak Remi próbuje walczyć o przyjaźń Leo? Co mówi, widzi, słyszy? Co myśli i co czuje?

W trakcie oglądania filmu lub tuż po seansie odpowiedz na poniższe pytania, które pomogą w charakterystyce wewnętrznej **Leo**.

1. Jak Leo zachowuje się na początku filmu? Co mówi, widzi, słyszy? Co myśli i co czuje?

---

2. Jak Leo reaguje na osądzenie ich relacji z przyjacielem przez rówieśników? Co mówi, czuje i co myśli?

---

3. Jak Leo reaguje na próby walki o przyjaźń, które pokazuje Remi? Co mówi, widzi, słyszy? Co myśli i co czuje?

Karta pracy nr 2

Przypatrz się uważnie poniższym kadrom z filmu. Spróbuj przypomnieć sobie, z jakimi wydarzeniami w filmie były związane. Nazwij emocje, które okazują bohaterowie. Jakie emocje wywoływały w Tobie poniższe sceny, z których kadry pochodzą?

	WYDARZENIE W FILMIE	EMOCJE BOHATERÓW	TWOJE EMOCJE W ODBIORZE
			
			
			
			
			

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Anna Równy i Marta Równy

FILM | „BLISKO”

„Close”, Belgia/Holandia/Francja 2022, 105 min

reżyseria: Lukas Dhont

scenariusz: Angelo Tijssens, Lukas Dhont

obsada: Eden Dambrine, Gustav De Waele, Émilie Dequenne

Uważni na siebie i innych.

Temat lekcji: Uważni na siebie i innych.

Czas trwania lekcji: 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- ćwiczy uważność;
- wyraża swój stosunek do postaci, charakteryzuje i ocenia bohaterów;
- omawia prezentowane postawy w kontekście własnego świata wartości;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl filmu;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do filmu;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- genogram (studium przypadku);
- praca w parach;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Blisko”;
- karty pracy.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Blisko” w reżyserii Lukasa Dhonta.

PRZEBIEG LEKCJI

WPROWADZENIE

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie prosi, by każdy z uczniów zastanowił się nad trudnymi sytuacjami w swoim życiu. Pyta: jakie emocje Ci wtedy towarzyszyły, do czego może prowadzi ich niewyrażanie? Prosi, żeby podzielili się przemyśleniami z koleżanką / kolegą z ławki.

REALIZACJA TEMATU

Uczennice i uczniowie dzielą się na grupy (od trzech do czterech osób), nauczyciel zapowiada pracę nad studium przypadku Remiego na podstawie poniższych pytań i załączonej instrukcji tworzenia genogramu (**Karta pracy nr 1**). Genogram jest metodą wykorzystywaną w diagnozie psychologicznej. Polega na stworzeniu wizualnej mapy powiązań między członkami rodziny lub bliskimi sobie ludźmi.

1. Ile lat miał Remi?
2. Jakie cechy charakteru go wyróżniały?
3. Jaka była jego sytuacja życiowa?
4. Jakie niepokojące objawy można było zaobserwować w jego zachowaniu?

Uczniowie po 10 minutach przedstawiają przygotowane wnioski. Analiza sytuacji rodzinnej ma na celu zwrócenie uwagi uczniom, że nie relacje w rodzinie miały wpływ na tragiczną decyzję Remiego. Chodziło tu o predyspozycje psychiczne, wycofanie społeczne prowadzące do stanów depresyjnych i samoizolacji.

Uczniowie pozostają we wcześniejszych grupach, a nauczyciel rozdaje im **Kartę pracy nr 2**, dotyczącą języka filmowego. Zadaniem uczniów będzie przyjrzenie się kadrom filmowym i odpowiedź na pytania. Ćwiczenie ma na celu ukazanie uczniom, w jaki sposób filmowe środki wyrazu (scenografia, światło i inne) wpływają na emocje widza i nadają znaczeń interpretacyjnych. Po upływie max. 10 minut uczniowie czytają wnioski z ćwiczenia.

Nauczyciel dzieli uczniów na dwuosobowe grupy (tak, jak siedzą w ławkach) i rozdaje im **Kartę pracy nr 3**. Ich zadaniem będzie dopisać do podstawowych emocji warianty, które związane są z ich nasileniem.

Przykładowe odpowiedzi:

Radość – szczęście, rozbawienie, entuzjazm, zadowolenie, ekstaza, wesołość, ekscytacja, satysfakcja, spełnienie, beztroska, błogość, duma, nadzieja;

Strach – obawa, przerażenie, niepokój, onieśmienie, groza;

Złość – wściekłość, gniew, frustracja, nienawiść, furia, oburzenie, irytacja, zniecierpliwienie, niechęć, pogarda, niezadowolenie, oburzenie;

Smutek – przygnębienie, bezsilność, bezradność, zawód, współczucie, tęsknota, żal, przykrość, zniechęcenie, rozpacz, zwątpienie, rozczarowanie;

Wstręt – odraza, obrzydzenie, pogarda, niechęć;

Zaskoczenie – zachwyt, zdziwienie, rozczarowanie, zdumienie, oszołomienie, osłupienie, szok.

Po upływie 10 minut ochotnicy czytają odpowiedzi. Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie, zadając pytania: W czym pomaga nam umiejętność rozpoznawania i nazywania emocji? Dlaczego wyrażanie emocji (w sposób właściwy) jest tak istotne?

PODSUMOWANIE TEMATU

Nauczyciel, podsumowując lekcję, prosi uczniów, by zastanowili się i odpowiedzieli, jakie są czynniki sprzyjające i niesprzyjające zachowaniu zdrowia psychicznego i rozwojowi psychicznemu.

Przykładowe odpowiedzi:

Pozytywne: dobra sytuacja w domu (poczucie bezpieczeństwa, miłość i wsparcie od rodziców) umiejętność wyrażania emocji, umiejętność radzenia sobie ze stresem, wsparcie rówieśników, posiadanie hobby...

Negatywne: prześladowanie przez rówieśników, porównywanie się do innych, pielęgnowanie w sobie negatywnych wzorców zachowań, nadużywanie narkotyków alkoholu, branie na siebie zbyt wielu obowiązków, brak umiejętności odpoczywania i inne.

PRACA DOMOWA:

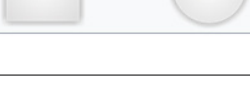
Zastanów się, jak uczyć się nieoceniania innych? Do czego mogą prowadzić pochopne oceny? Odpowiedz w odwołaniu do filmu „Blisko” i własnych obserwacji.

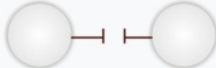

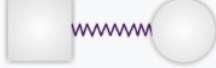

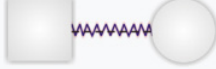

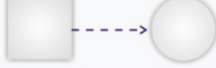

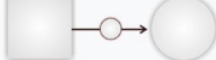
KARTY PRACY

Karta pracy nr 1

Przeanalizuj symbole genogramu i wypisz (narysuj) te, które scharakteryzują Remiego.

Symbole podstawowe	
Symbol	Znaczenie
	mężczyzna
	mężczyzna w wieku 32 lat
	kobieta
	kobieta w wieku 28 lat
	osoba zmarła
	osoba, której płeć jest nieznana

Relacje interpersonalne	
Symbol	Relacja
	obojętność
	harmonia w relacjach
	bliskie relacje
	bardzo bliskie relacje (w negatywnym znaczeniu, tzn. „relacja naduwickłana” – zbyt bliska emocjonalnie)
	miłość
	zakochanie
	dystans emocjonalny
	niezgoda
	nienawiść
	konflikt

	zerwany kontakt, ostre odcięcie się
	relacje ambivalentne
	brak zaufania
	nadużycie
	nadużywanie emocjonalne
	nadużywanie fizyczne
	nadużywanie seksualne
	przemoc
	lekceważenie w formie wyjątkowo przykrej (jako forma nadużycia)
	manipulacja
	nadmierne kontrolowanie
	skupienie uwagi
	admiraacja

Źródło: Wikipedia

Karta pracy nr 2

Przypatrzcie się uważnie poniższym kadrom z filmu. Spróbujcie przypomnieć sobie, z jakimi wydarzeniami w filmie były związane. Co w filmie symbolizują kwiaty? Jakie emocje wywoływały w Tobie poniższe kadry/sceny, z których kadry pochodzą? Jaki wpływ na Twoje emocje mają użyte kolory, barwy i światło?

Karta pracy nr 3

Do poniższych emocji podstawowych dopisz ich warianty związane z nasileniem. Dopisz przykłady scen, w których pojawiają się poniższe emocje w filmie „Blisko”.

NAZWA EMOCJI	WARIANTY ZWIĄZANE Z JEJ NASILENIEM	PRZYKŁAD SCENY, W KTÓREJ POJAWIA SIĘ TA EMOCJA
radość		
strach		
złość		
smutek		
wstręt		
zaskoczenie		